

ПРОПОЗИЦІЇ
до проєкту регуляторного акту

29 січня 2025 року Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, оприлюднила проєкт постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги зберігання (закачування, відбору) природного газу щодо газосховищ, до яких застосовується режим регульованого доступу».

Вважаю, що положення проєкту постанови в запропонованій редакції не відповідають вимогам Закону України «Про ринок природного газу», «Про природні монополії», з огляду на таке.

Відповідно до частини 3 статті 2 Закону України «Про ринок природного газу» рішення (заходи) суб'єктів владних повноважень, прийняті на виконання норм цього Закону, мають відповідати принципам пропорційності, прозорості та недискримінації.

Згідно з принципом прозорості рішення (заходи) суб'єктів владних повноважень мають бути належним чином обґрунтовані.

Відповідно до пункту 3 частини 6 статті 6 Закону України «Про ринок природного газу» ціни на ринку природного газу, що регулюються державою (зокрема тарифи на послуги транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу та послуги установки LNG, а також інші платежі, пов'язані з доступом до газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG або приєднанням до газотранспортної або газорозподільної системи), повинні бути, зокрема: встановленими з урахуванням вимог цілісності газотранспортної системи виходячи із економічно обґрунтованих та прозорих витрат відповідного суб'єкта ринку природного газу та з урахуванням належного рівня рентабельності, а також, де це можливо, встановленими з урахуванням зіставлення з показниками аналогічних категорій регульованих цін, встановлених Регулятором для інших суб'єктів ринку природного газу, або таких, що діють на ринках природного газу інших держав.

Частина 1 статті 9 Закону України «Про природні монополії» передбачає, що державне регулювання діяльності суб'єктів природних монополій здійснюється на основі таких принципів: гласності та відкритості процедур регулювання; адресності регулювання, його спрямованості на конкретний суб'єкт природної монополії; самоокупності суб'єктів природних монополій; стимулювання підвищення якості товарів і задоволення попиту на них; забезпечення захисту прав споживачів; підвищення ефективності функціонування суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії шляхом застосування стимулюючого регулювання.

Наведені положення законів розповсюджують свою дію під час встановлення та розрахунку тарифів для оператора газосховищ.

Згідно з пунктом 2 глави 1 розділу IV Кодексу газосховищ, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 року № 2495, на підставі договору зберігання (закачування, відбору) природного газу оператор газосховища надає замовникам послуги зберігання (закачування, відбору) природного газу шляхом надання їм доступу до потужності газосховища: робочий обсяг; потужність закачування; потужність відбору.

У пункті 3 глави 1 розділу Кодексу газосховищ, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 року № 2495, визначено:

- потужність відбору - обсяг природного газу, який може бути відібраний з газосховища (газосховищ) за визначену одиницю часу.

- потужність газосховища - будь-яка комбінація робочого обсягу газосховища та/або потужності закачування та/або потужності відбору в межах технічної потужності газосховища;
- потужність закачування - обсяг природного газу, який може бути закачаний до газосховища (газосховищ) за визначену одиницю часу

Згідно з пунктом 3.1. Договору зберігання (закачування, відбору) природного газу Оператор надає Замовнику Послуги в рамках яких розподіляє доступ до потужності газосховища, а саме: робочий обсяг; потужність закачування; потужність відбору.

Вартість Послуг розраховується відповідно до тарифів та коефіцієнтів, що встановлюються Регулятором (пункт 6.1. Договору зберігання (закачування, відбору) природного газу).

Таким чином, зі змісту наведених положень вбачається, що оператором газосховищ надаються замовникам послуг три окремі послуги.

У зв'язку з чим, пунктом 5 розділу I Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги зберігання (закачування, відбору) природного газу щодо газосховищ, до яких застосовується режим регульованого доступу, затвердженого постановою НКРЕКП від 13.06.2016 року № 1131, передбачено встановлення трьох окремих тарифів:

- тариф на відбір природного газу з ПСГ - виражена у грошовій формі вартість забезпечення оператором газосховища замовнику у планованому періоді потужності відбору природного газу з ПСГ;
- тариф на закачування природного газу в ПСГ - виражена у грошовій формі вартість забезпечення оператором газосховища замовнику у планованому періоді потужності закачування природного газу в ПСГ;
- тариф на зберігання природного газу в ПСГ - виражена у грошовій формі вартість забезпечення оператором газосховища замовнику у планованому періоді робочого обсягу зберігання природного газу у газосховищі;

Запропонованим проектом постанови пропонується прибрати розрахунок двох окремих тарифів (закачування та відбір) та запровадити розрахунок одного, включивши до нього розрахунок 100% матеріальних витрат оператора газосховищ та загальну плановану річну потужність закачування і відбору природного газу.

В результаті змін до Методики, відповідно до приписів кодексу газосховищ та договору зберігання (закачування, відбору) природного газу замовник під час замовлення та оплати закачування природного газу, одночасно покриває оператору газосховищ його витрати на відбір природного газу.

При цьому, такий замовник не обов'язково буде в подальшому здійснювати відбір. Зокрема, відбір природного газу може здійснювати інший замовник, який купив такий обсяг в газосховищах. В цьому випадку такий замовник, замовляючи та оплачуючи відбір, одночасно покриває витрати оператора за закачування, які покриті попереднім замовником.

Запропонований Регулятором підхід веде до необґрунтованого збільшення витрат замовників, які в подальшому будуть перекладені на споживачів природного газу.

Детальні пропозиції подаються у вигляді порівняльної таблиці відповідно до постанови НКРЕКП від 30.06.2017 року № 866.

З повагою

06 лютого 2025 року

Олег БАКУЛІН,

адреса для листування:

вул. Вишгородська, 38 кв.54,

м. Київ, 04114

тел.067-780-77-00,

ел.пошта: bakulin2006@ukr.net

ЗАУВАЖЕННЯ ТІ ПРОПОЗИЦІЇ

до проєкту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги зберігання (закачування, відбору) природного газу щодо газосховищ, до яких застосовується режим регульованого доступу», затвердженої постановою НКРЕКП від 13.06.2016 № 1131

Чинна редакція	Редакція з урахуванням запропонованих змін	ЗАУВАЖЕННЯ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	ОБГРУНТУВАННЯ
II. Розрахунок тарифів на послуги зберігання (закачування, відбору) природного газу			
<p>8. Тариф на закачування природного газу розраховується за формулою</p> $T_{\text{зак}} = \left(\frac{B_{\text{зак}} \times \left(1 + \frac{P}{100} + \frac{K}{100} + \frac{KKI}{100} \right)}{W_{\text{зак}}} \right) \quad (7)$ <p>де $T_{\text{зак}}$ - тариф на закачування природного газу, грн за 1000 м³ на добу;</p> <p>$B_{\text{зак}}$ - плановані витрати оператора газосховища на закачування природного газу, які визначаються згідно з розподілом витрат, пов'язаних з наданням послуг зберігання (закачування, відбору) природного газу в/з ПСГ, відповідно до додатка 1 до цієї Методики, тис. грн;</p> <p>P - планована рентабельність оператора газосховищ, розраховується за формулою (4), %;</p> <p>K - коефіцієнт коригування планованої тарифної виручки, що розраховується за формулою (5), %;</p>	<p>8. Тариф на закачування природного газу та тариф на відбір природного газу розраховуються за формулою</p> $T_{\text{зак/відб}} = \left(\frac{(B_{\text{зак}} + B_{\text{відб}}) \times \left(1 + \frac{P}{100} + \frac{K}{100} + \frac{KKI}{100} \right)}{W_{\text{зак}} + W_{\text{відб}}} \right) \quad (\text{грн за } 1000 \text{ м}^3 \text{ на добу}), \quad (7)$ <p>де $T_{\text{зак}}$ - тариф на закачування природного газу, грн за 1000 м³ на добу;</p> <p>$T_{\text{відб}}$ - тариф на відбір природного газу, грн за 1000 м³ на добу;</p> <p>$B_{\text{зак}}$ - плановані витрати оператора газосховища на закачування природного газу, які визначаються згідно з розподілом витрат, пов'язаних з наданням послуг зберігання (закачування, відбору) природного газу в/з ПСГ, відповідно до додатка 1 до цієї Методики, тис. грн;</p> <p>$B_{\text{відб}}$ - плановані витрати оператора газосховища на відбір природного газу, які визначаються згідно з розподілом витрат, пов'язаних з</p>	<p>Залишити в чинній редакції</p>	<p>Запропонованим проєктом постанови пропонується прибрати розрахунок двох окремих тарифів (закачування та відбір) та запровадити розрахунок одного, включивши до його розрахунку 100% матеріальних витрат оператора газосховищ та загальну плановану річну потужність закачування і відбору природного газу.</p> <p>В результаті змін до Методики, відповідно до приписів кодексу газосховищ та договору зберігання (закачування, відбору) природного газу замовник під час замовлення та оплати закачування природного газу, одночасно покриває оператору газосховищ його витрати на відбір природного газу.</p> <p>При цьому, такий замовник не обов'язково буде в подальшому здійснювати відбір. Зокрема, відбір природного газу може здійснювати інший замовник, який купив такий обсяг в газосховищах. В цьому випадку такий замовник, замовляючи та оплачуючи відбір, одночасно</p>

<p>KKI - коефіцієнт капітальних інвестицій, що розраховується за формулою (6), %;</p> <p>$W_{\text{зак}}$ - планована річна потужність закачування природного газу в ПСГ, на планований період, млн м³ на рік.</p>	<p>наданням послуг зберігання (закачування, відбору) природного газу в/з ПСГ, відповідно до додатка 1 до цієї Методики, тис. грн;</p> <p>P – планована рентабельність оператора газосховищ, розраховується за формулою (4), %;</p> <p>K – коефіцієнт коригування планованої тарифної виручки, що розраховується за формулою (5), %;</p> <p>KKI – коефіцієнт капітальних інвестицій, що розраховується за формулою (6), %;</p> <p>$W_{\text{зак}}$ – планована річна потужність закачування природного газу в ПСГ на планований період, млн м³ на рік;</p> <p>$W_{\text{відб}}$ – планована річна потужність відбору природного газу із ПСГ на планований період, млн м³ на рік.</p>		<p>покриває витрати оператора за закачування, які покриті попереднім замовником.</p> <p>Запропонований Регулятором підхід веде до необґрунтованого збільшення витрат замовників, які в подальшому будуть перекладені на споживачів природного газу.</p>
<p>9. Тариф на відбір природного газу розраховується за формулою</p> <p>.....</p>	<p>Виключити</p>	<p><u>Залишити в чинній редакції</u></p>	<p>Запропонованим проектом постанови пропонується прибрати розрахунок двох окремих тарифів (закачування та відбір) та запровадити розрахунок одного, включивши до його розрахунку 100% матеріальних витрат оператора газосховищ та загальну плановану річну потужність закачування і відбору природного газу.</p> <p>В результаті змін до Методики, відповідно до приписів кодексу газосховищ та договору зберігання (закачування, відбору) природного газу замовник під час</p>

			<p>замовлення та оплати закачування природного газу, одночасно покриває оператору газосховищ його витрати на відбір природного газу.</p> <p>При цьому, такий замовник не обов'язково буде в подальшому здійснювати відбір. Зокрема, відбір природного газу може здійснювати інший замовник, який купив такий обсяг в газосховищах. В цьому випадку такий замовник, замовляючи та оплачуючи відбір, одночасно покриває витрати оператора за закачування, які покриті попереднім замовником.</p> <p>Запропонований Регулятором підхід веде до необґрунтованого збільшення витрат замовників, які в подальшому будуть перекладені на споживачів природного газу.</p>
--	--	--	---

06 лютого 2025 року

Олег БАКУЛІН

Вих. 07.02.2025-1

Від 07.02.2025 р.

**Голові Національної комісії, що
здійснює державне регулювання у
сферах енергетики та
комунальних послуг**

ВЛАСЕНКУ Ю.М.

Шановний Юрію Миколайовичу!

Асоціація газовидобувних компаній України (далі – «Асоціація»), яка об'єднує найбільші газовидобувні підприємства України, цим листом засвідчує Вам свою повагу та звертається до Вас з наступного приводу.

Як відомо, 28 січня 2025 року НКРЕКП було схвалено проєкт постанови (далі «Проєкт постанови»), що має ознаки регуляторного акта, - зміни до Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги зберігання (закачування, відбору) природного газу щодо газосховищ, до яких застосовується режим регульованого доступу (далі – «Методика»).

Окрім зміни підходу до розподілу витрат, які відносяться до послуг закачування та відбору, головною запропонованою зміною документа є можливість включення до складу планових витрат Оператора ПСГ витрат, необхідних для формування аварійного запасу ресурсів для оперативного відновлення експлуатаційно придатного стану об'єктів ПСГ.

Асоціація, члени якої є одними з головних клієнтів Оператора ПСГ, цим листом Асоціація надає свої пропозиції та зауваження до Проєкту постанови.

Війна, котра триває вже три роки, неодноразово підтверджувала статус українських сховищ газу як одного з головних елементів енергетичного сектору України. Окрім забезпечення енергетичного сектору України, наші підземні сховища є одним з ключових механізмів для країн Європи й допомагають Європі відмовитися від російських енергоресурсів.

Зважаючи на надважливу роль підземних сховищ газу, ворог неодноразово здійснював ракетні атаки на наземні об'єкти Оператора ПСГ, але завдяки високому рівню професіоналізму та героїзму працівників Оператора ПСГ, газосховища виконують свою функцію.

Зміни, запропоновані в Проєкті постанови, на глибоке переконання Асоціації потребують додаткових уточнень, а саме:

По-перше, обґрунтування до Проєкту постанови не містить розрахунків або пояснень стосовно того, як може змінитися тариф на послуги в ПСГ при формуванні Оператором ПСГ аварійного запасу.

Пропозиції Проєкту постанови передбачають, що аварійні запаси будуть частиною планових матеріальних витрат, а відповідно до положень Методики планові матеріальні

витрати є головною частиною собівартості, на основі якої і розраховуються тарифи на послуги Оператора ПСГ.

Асоціація переконана, що будь-які зміни вартості показника планової виробничої собівартості матимуть прямий вплив на зростання вартості послуг Оператора ПСГ для замовників послуг.

По-друге, запропоновані зміни передбачають додаткові витрати Оператора ПСГ на формування аварійного запасу, які є частиною матеріальних витрат, що потребує чіткого механізму їх визначення та розрахунку.

Водночас, пункт 4 розділу III Методики визначає перелік з чого складаються прямі матеріальні витрати, куди входить:

- використання палива, електроенергії та природного газу на власні потреби;
- використання газу на ВТВ;
- використання сировини, матеріалів, запасних частин, та інших матеріальних ресурсів необхідних для забезпечення основного технологічного процесу.

Як видно, Методикою вже передбачено формування Оператором ПСГ запасних частин для забезпечення роботи системи. Зі свого боку, Асоціація розуміє, що для подолання наслідків атак по об'єктам ПСГ, Оператору може знадобитися дещо більший обсяг коштів ніж це передбачено Методикою та закладено в діючий тариф.

На додаток до цього, постановою НКРЕКП від 12.09.2024 №1594 «Про накладення штрафу на АТ «УКРТРАНСГАЗ» за порушення Ліцензійних умов провадження господарської діяльності із зберігання (закачування, відбору) природного газу та здійснення заходів державного регулювання» передбачено фактичне формування стратегічного аварійного запасу за рахунок економії витрат річної тарифної виручки та додатково отриманих джерел фінансування Інвестиційної програми за 2023 рік у сумі 621 618,1 тис. грн.

Методика передбачає, що прямі матеріальні витрати можуть складатися виключно з фізичних матеріалів або газу, а зважаючи на багатокомпонентність комплексу газових сховищ, найменування таких фізичних матеріалів може визначатися сотнями, якщо не тисячами, найменувань.

Асоціація розуміє, що дії ворога стосовно обстрілу енергетичної інфраструктури, в тому числі об'єктів Оператора ПСГ, є непередбачуваними. З іншого боку, забезпечення Оператора ПСГ ресурсами для максимально швидкого відновлення роботи є першочерговим, саме тому в рамках окремого питання пропонуємо розглянути:

- встановлення ліміту на обсяг аварійного запасу від загальних матеріальних витрат для поточного періоду та визначення складових такого запасу;
- запровадження змішаного складу аварійного запасу, який буде складатися як з матеріальних ресурсів, так і з грошових коштів;
- можливість в майбутньому врахувати невикористані обсяги аварійного запасу у вигляді коригування річної планової тарифної виручки у бік зменшення.

На думку Асоціації, дані пропозиції дозволять покращити підхід до формування аварійного запасу Оператора ПСГ, та зробити його формування більш прозорим для замовників послуг. З іншого боку це не буде мати вплив на можливість Оператора ПСГ оперативно завдяки цим запасам відновити експлуатаційний стан об'єктів газосховища внаслідок військової агресії рф.

Асоціація звертається до НКРЕКП з проханням, прийняти до уваги запропоновані зміни до Проекту постанови, та обговорити в рамках відкритих обговорень альтернативні підходи до забезпечення експлуатаційно придатного стану об'єктів підземних сховищ газу або їх складових.

Додатки:

1. Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта, – постанови НКРЕКП про внесення зміни до «Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги зберігання (закачування, відбору) природного газу щодо газосховищ, до яких застосовується режим регульованого доступу», на 1 арк.

З повагою,
Виконавчий директор

Артем ПЕТРЕНКО

Додаток 1

ЗАУВАЖЕННЯ

та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта, – постанови НКРЕКП про внесення зміни до «Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги зберігання (закачування, відбору) природного газу щодо газосховищ, до яких застосовується режим регульованого доступу»

Редакція, запропонована Проектом	Зауваження та пропозиції до проекту постанови НКРЕКП	Обґрунтування
III. Перелік витрат, що враховуються при визначенні планованої тарифної виручки		
<p>4. До складу планованих прямих матеріальних витрат включаються витрати, пов'язані з:</p> <p>...</p> <p>Додатково до складу планованих матеріальних витрат можуть бути включені витрати, пов'язані з формуванням аварійного запасу матеріально-технічних ресурсів, необхідних для оперативного відновлення експлуатаційно придатного стану об'єктів підземних сховищ газу або їх складових, зокрема усунення можливих аварійних та надзвичайних ситуацій внаслідок військової агресії російської федерації проти України.</p>	<p>4. До складу планованих прямих матеріальних витрат включаються витрати, пов'язані з:</p> <p>...</p> <p>Додатково до складу планованих матеріальних витрат можуть бути включені витрати, пов'язані з формуванням аварійного запасу матеріально-технічних ресурсів, необхідних для оперативного відновлення експлуатаційно придатного стану об'єктів підземних сховищ газу або їх складових, зокрема усунення можливих аварійних та надзвичайних ситуацій внаслідок військової агресії російської федерації проти України.</p> <p>Обсяг витрат на формування аварійного запасу не може перевищувати 10% від планового обсягу матеріальних витрат у відповідному тарифному періоді.</p> <p>У разі документально підтвердженого невикористання аварійного запасу за рішенням регулятора здійснюється коригування річної планованої тарифної виручки у бік зменшення в наступних періодах.</p>	<p>Пропонуємо встановити ліміт коштів який може бути використаний на формування аварійного запасу, а також передбачити в майбутньому, що у випадку невикористання таких запасів, вартість таких запасів можна врахувати для зменшення тарифної виручки.</p>

07.02.2024 року

З повагою,
Виконавчий директор

Артем ПЕТРЕНКО